

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven drie dierenartsen over ziekten in de melkveehouderij. Dierenarts Toon Meesters, van dierenartsenpraktijk Visdonk uit Roosendaal, Jef Laureyns, verbonden aan de Universiteit Gent (en dierenarts te Merelbeke) en Jan Dijkhuizen, werkzaam bij de Graafschap dierenartsen te Vorden, wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziektebeeld tot behandeling.

Bij melkziekte de uier van koeien extra in de gaten houden

Acute colimastitis

Het telefoontje kwam vroeg op de avond. Of ik nog naar een liggende koe wilde komen kijken. De koe had enkele dagen ervoor afgekalfd en was daarna enkele malen behandeld wegens melkziekte. Ze was nu sinds een dag terug in het koppel.

De koe lag in een ligbox en was volgens de melkrobot zes uur tevoren gemolken, waarbij ze nauwelijks melk had gegeven. De boer vroeg zich af of het nu weer om melkziekte ging. 'Ik heb haar voor de zekerheid twee uur geleden nog een infuus gegeven, maar ze reageert totaal niet', zei hij.

Ik stelde voor de koe eerst maar eens te onderzoeken. Ze lag wat apathisch in borst-buikligging, de oren eerder warm dan koud. Terwijl we bij de koe stonden, tilde ze haar staart op en kwam de diarree er waterdun uit. De rectaal gemeten temperatuur was 39,7 graden Celsius, vaginaal gemeten was deze

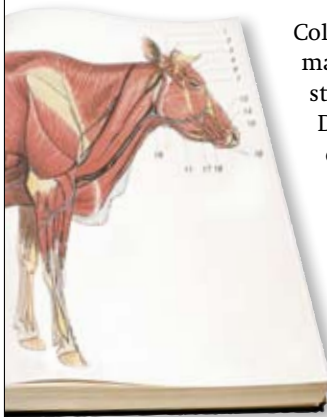
40,3. Bij ernstige diarree gebeurt het wel vaker dat de rectale temperatuur lager is dan de lichaamstemperatuur.

Onderzoek van de geboorteweg en de baarmoeder bracht geen afwijkingen aan het licht. Met wat klauterwerk en opzij duwen van de koe was het mogelijk de uier nader te onderzoeken. De oorzaak werd gevonden: waterig pilsachtige melk uit een keihard rechtervoorkwartier. Hoogstwaarschijnlijk colimastitis, concludeerde ik, en als gevolg daarvan de diarree, het beven en het niet overeind komen.

Ik besloot de ontsteking te behandelen met een colistine-uierinfuus in het kwartier en een antibioticuminjectie in het bloed en daarbij een hoge dosis ontstekingsremmer. Uiteraard was het zaak de koe spoedig uit de ligbox in het strohok te krijgen. De volgende ochtend stond de koe weer en kon de behandeling voortgezet worden.

De encyclopedie **E. colimastitis**

Colimastitis is een ernstige, vaak acute mastitis, die voornamelijk in de eerste maand na het afkalven voorkomt. De *E. coli*-bacterie die de mastitis veroorzaakt, komt uit de omgeving, met name uit mest. Een colimastitis begint met hoge koorts en een drastische daling van de melkproductie, waarbij aan de uier weinig te zien is. Daarna volgt spoedig waterige melk uit een keihard kwartier. Gifstoffen uit de colibacterie

maken de koe ziek en veroorzaken de diarree. Vaak leegmelken is extra belangrijk. Oxytocine bijspuiten bevordert het uitmelken. Naast antibiotica zijn ook ontstekingsremmers nodig om de koe op de been en aan het vreten te houden. De koe kan door de gifstoffen overlijden.

Koeien die vlot melk geven of melk uitliggen en dieren met melkziekte waarbij de weerstand daalt en door calciumtekort het slotgat minder goed sluit, hebben een grotere kans op een *E. coli*-infectie. Bij colimastitis is het zaak snel en goed te behandelen om de schade te beperken. Op melkrobotbedrijven waar de geleidbaarheid in alle vier de kwartieren verandert door de acuut lage melkgift, wordt colimastitis soms later ontdekt dan in de klassieke melkstal.